

Sygn. akt: I C 221/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Anna Kurzynowska - Drzażdżewska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Urszula Duszak

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2018 r. w Giżycku na rozprawie

sprawy z powództwa M. N. (1)

przeciwko M. N. (2)

o zachówek

1.Zasądza od pozwanego M. N. (2) na rzecz powódki M. N. (1) kwotę 24031,44zł (dwadzieścia cztery tysiące trzydzieści jeden złotych 44/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16.02.2018r do dnia zapłaty.

2.Zasądza od pozwanego M. N. (2) na rzecz Kancelarii (...) radcy prawnego M. Z. w W. kwotę 2952zł w tym VAT 552zł tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie powódki wykonywane z urzędu.

3.Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Giżycku) kwotę 1660,99zł tytułem kosztów sądowych.

SSR Anna Kurzynowska - Drzażdżewska

Sygn. akt I C 221/18

UZASADNIENIE

Powódka M. N. (1) domagała się początkowo zasądzenia na jej rzecz od pozwanego M. N. (2) kwoty 20.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty – tytułem zachowku po ich ojcu M. N. (2). Nadto wnosila o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania..

W uzasadnieniu podała iż M. N. (2) zmarł dnia 11 kwietnia 2013r. Spadkodawca sporządził testament, na mocy którego do całego spadku powołał swego syna M. N. (2).

Powódka zaznaczyła, iż należy do grona spadkobierców ustawowych , jest bowiem córką spadkodawcy z pierwszego małżeństwa. Gdyby spadkodawca nie sporządził testamentu odziedziczyłaby 1/3 masy spadkowej, stąd należy jej się 1/6 wartości całego spadku. Wskazała ,że w skład spadku wchodzi mieszkanie położone w W. oraz różne inne składniki , o których powódka nie ma wiedzy.

Powódka wniosła ponadto o zwolnienie jej od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Postanowieniem z dnia 07.03.2018 r. sąd jej wniosek uwzględnił w całości.

Ustanowiony na rzecz powódki pełnomocnik wniósł o zażądanie informacji z banków, w których swoje konto mógł mieć spadkodawca.

Pozwany M. N. (2) w odpowiedzi na pozew wskazał, iż co do zasady zgadza się ze zgłoszonym żądaniem. Tym niemniej kwestionował sposób wyliczenia wysokości zachowku. Twierdził, iż wartość nieruchomości podana przez powódkę została zawyżona, bowiem mieszkanie spadkodawcy jest zniszczone. Stwierdził, że jest gotów zapłacić powódce 15 000 zł w trzech ratach (zob. protokół rozprawy k.40). Dodał ponadto, że nie wiedział o istnieniu powódki.

Sąd ustalił, co następuje:

M. N. (2) zmarł dnia 11 kwietnia 2013 r. w R.. Spadek po nim nabył w całości na podstawie testamentu notarialnego jego syn M. N. (2). Spadkodawca w chwili śmierci był wdowcem. Zmarły miał czworo dzieci, przy czym syn M. N. (3) zmarł bezdzietnie w 1963 r., syn M. N. (4) z kolei zmarł w 2007 r. i pozostawił troje swoich dzieci tj. M. N. (5), O. N. i B. D. grona spadkobierców ustawowych poza wymienionymi należy także powódka jako córka zmarłego z pierwszego małżeństwa oraz pozwany.

(okoliczność bezsporna między stronami, zapewnienie spadkowe i akty stanu cywilnego w sprawie I Ns 324/17 SR w Giżycku k.88,37, odpis post. k.89)

Gdyby spadkodawca M. N. (2) nie sporządził testamentu udziały spadkobierców ustawowych wynosiłyby w przypadku powódki i pozwanego po 1/3 zaś udziały wnuków – zstępnych zmarłego syna M. N. (4) po 1/9 (1/3 z 1/3).

Ostatecznie ustalono że w skład masy spadkowej po zmarłym wchodzi lokal mieszkalny o nr (...) położony w W. przy ulicy (...) (**bezsporne**), środki finansowe zgromadzone w (...): na rachunku (...) w wysokości 1 954,41 zł, dolary amerykańskie na rachunku oszczędnościowym w wysokości 4 088,09 \$, oraz 21 509,48 zł zgromadzone na oszczędnościowej książeczce mieszkaniowej.

(dowód: pismo z (...) k.46)

W celu ustalenia aktualnej wartości rynkowej nieruchomości – sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z szacowania nieruchomości w osobie – M. B. oszacował wartość nieruchomości na kwotę 106.920 zł.

(dowód: opinia biegłego M. D. – k. 52-70)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 991 kc zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byli powołani do spadku z mocy ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest stale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni – 2/3 wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach – połowa tj. 1/2 wartości tego udziału. Natomiast paragraf 2 tego artykułu stanowi, że jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

W przedmiotowej sprawie bezsporne było, iż powódka i pozwany - dzieci spadkodawcy należą do kręgu spadkobierców ustawowych. Żaden ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia, ani też nie został wydziedziczony.

Pozwany w toku procesu nie kwestionował również tego, iż zgłoszone przez powódkę roszczenie o zapłatę zachowku jest zasadne. Nie podnosił także, iż spadkodawca uczynił na jej rzecz darowizny.

Ustalając wysokość zachowku należy ustalić udział spadkowy stanowiący podstawę do obliczenia zachowku. W tym celu niezbędne jest ustalenie udziału w jakim osoba dochodząca zachowku byłaby powołana do spadku przy dziedziczeniu ustawowym tj. stwierdzić jakie osoby byłyby powołane do spadku z mocy ustawy, a następnie uzyskany w ten sposób ułamek trzeba pomnożyć bądź przez $\frac{2}{3}$ bądź przez $\frac{1}{2}$ w zależności od tego, o czyje uprawnienie do zachowku chodzi. Następnie należy ustalić tzw. substrat zachowku, czyli wartość pieniężną przedmiotów należących do spadku. Po ustaleniu substratu zachowku i udziału spadkowego należy pomnożyć substrat zachowku przez ułamek określający udział spadkowy. Uzyskany w ten sposób iloczyn stanowi wysokość zachowku przysługującego osobie uprawnionej.

W przedmiotowej sprawie udział spadkowy, jaki przysługuje powódce wynosi $\frac{1}{3}$ część spadku. Wobec tego, że powódka nie jest ani małoletnia ani też nie przedstawiono dowodu na to, iż jest trwale niezdolna do pracy uzyskany ułamek należy pomnożyć przez $\frac{1}{2}$ co stanowi $\frac{1}{6}$.

W skład majątku spadkowego w momencie otwarcia spadku wchodził lokal mieszkalny położony w W. oraz wymienione powyżej środki finansowe: w PLN kwota łączna 23.463,89zł, w \$ 4.088,09. Nieruchomość stanowiła w chwili śmierci wyłączną własność spadkodawcy M. N. (2) bowiem po śmierci swojej żony K. N. na mocy testamentu notarialnego z dnia 05.XI.2008 r. nabył on po niej spadek w całości.

(zob. akt poświadczenia dziedziczenia k.57-58 akta I Ns 324/17).

Wartość przedmiotowej nieruchomości biegły oszacował na kwotę 106.920 zł. Wprawdzie pozwany kwestionował ustalenia biegłego ale jego stanowisko należy uznać wyłącznie za gołosłowną polemikę z biegłym. W ocenie sądu opinia jest rzetelna, a wnioski z niej płynące należy uzasadnić. W opinii uzupełniającej biegły odniósł się do wszystkich zarzutów pozwanego i należy wyjaśnić swoje stanowisko. Argumentację biegłego sąd w całości akceptuje i wobec tego przyjmuje wartość nieruchomości ustaloną przez biegłego na 106 920 zł za miarodajną.

Pełnomocnik powódki ustanowiony z urzędu ostatecznie rozszerzył powództwo i wniósł o zasądzenie na rzecz powódki kwoty 24 031,45 zł z ustawowymi odsetkami.

(zob. pismo k.125.)

W związku z ustaleniem składu masy spadkowej obejmującej zarówno lokal mieszkalny jak i środki finansowe ogólna jej wartość na dzień orzekania wynosiła 130.383,89 zł oraz 4.088,09 \$. Pełnomocnik powódki wniósł o zasądzenie jej równowartości w złotych polskich według kursu na dzień 14.02.2018 r. wynoszącej 13 804,77 zł. Wnioskiem tym sąd był związany.

W związku z tym wartość udziału powódki wchodzącego w skład spadku wynosi 48 062,89 zł (substrat zachowku).

Dla ustalenia wysokości zachowku kwotę tę należało pomnożyć przez wielkość udziału spadkowego ($48\ 062,89 \times \frac{1}{2}$). Zachówek należny powódce wynosi więc 24 031,44 zł.

Za całkowicie bezzasadne należy uznać stanowisko pozwanego kwestionujące istnienie oszczędności na kontach spadkodawcy. Stoi ono w całkowitej sprzeczności z treścią informacji nadesłanej przez jednostkę (...) w W.. Prawdliwość sporządzenia powyższego dokumentu nie została skutecznie podważona.

O powyższym orzeczono na podstawie art. 991 kc w zw. z art. 992 kc w zw. z art. 994 kc w zw. z art. 931 kc.

Z uwagi na sytuację materialną i rodzinną powódki sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o rozłożenie płatności na raty. Porównanie sytuacji finansowej stron zdecydowanie wychodzi na korzyść pozwanego. Sama tylko likwidacja depozytów finansowych wystarczająca jest na zaspokojenie słusznych roszczeń powódki.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z§ 6 i § 8 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03.X.2016 r w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej wykonywanej z urzędu.

Żądanie powódki zostało uwzględnione w całości. Pozwany jako strona przegrywająca proces jest zobowiązany do pokrycia kosztów sądowych (opłata sądowa , brakująca zaliczka na opinię biegłego oraz 25 zł za informację banku).

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005r. (Dz.U. Nr 167 poz. 1398).